Klankbordavond sociaal domein

25 maart 2025

Gemeente Waterland

Inhoud

Voorwoord 3

Presentatie 5

Wetten & taken 20

Het totaal 24

De knoppen 25

Bijlage 1; budgetoverzicht Samenleving 31

Bijlage 2; Paragraaf I begroting 2025 32

Bijlage 3; Praatplaat Groeipijn 35

Voorwoord

Op 25 maart 2025 heeft er een klankbordavond sociaal domein plaatsgevonden. Aanleiding van deze avond was de 450K bezuinigingsopdracht voor het sociaal domein. Tegelijkertijd heeft de raad vaker de vraag gesteld of er inzicht gegeven kan worden over:

- De wetten en taken die uitgevoerd worden in het sociaal domein
- De knoppen waaraan gedraaid kan worden in het kader van bezuinigingen.

Leeswijzer

In de presentatie en deze handout zijn wij uitgegaan van de taken die binnen team Samenleving/Sociaal Domein worden uitgevoerd. Die zijn breder dan wat er in de financiële administratie wordt verstaan onder Sociaal Domein[1]. Ook onderwijsbeleid en sportbeleid (m.u.v. stenen/grond) valt onder de afdeling Samenleving.

Als eerste is de presentatie opgenomen. Tijdens de presentatie zijn de wetten, taken en knoppen mondeling toegelicht. Zie de foto op pagina 6.
In deze handout kunt u de gedeelde informatie vinden over de grote en meest relevante wetten en taken binnen Samenleving, na de presentatie. En aansluitend de informatie over de knoppen.

In zowel de presentatie als de handout is gewerkt met dezelfde kleurindeling. De toelichting op de kleuren is als volgt:

- Blauw: er is geen beleidsvrijheid. Bijvoorbeeld een open einderegeling. Met geen beleidsvrijheid wordt bedoeld dat er geen keuze is om wel of niet uit te voeren (zoals maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugdwet. Ook uitgaves vanuit de Specifieke uitkeringen (SPUKs) zijn in deze categorie opgenomen. SPUKs zijn middelen die de gemeente, als het budget niet wordt uitgegeven voor het specifieke doel, moet terugbetalen. Bijvoorbeeld middelen Participatiewet en Inburgering. Voor deze categorie is er niet de beleidsvrijheid om niet uit te voeren, maar er is wel de mogelijkheid tot kostenbeheersing
- Oranje: er is deels beleidsvrijheid. Er is gedeeltelijke beleidsvrijheid om taken anders uit te voeren. Bepaalde uitgaves kunnen “iets minder” maar niet volledig weg.
- Groen: er is veel beleidsvrijheid. Er is bijvoorbeeld alleen een inspanningsverplichting.

[1] 6.0 - Sociaal Domein | Findo - Data Financiën Decentrale Overheden

Tijdens de klankbordavond werd door een aantal deelnemers gevraagd om scenario's voor bezuinigingen. Anderen vroegen om een extra klankbordavond, en weer anderen wilden meer informatie over specifieke onderdelen.

De taken binnen het sociaaldomein zijn veelomvattend. Het uitschrijven van realistische en goed onderbouwde scenario's voor bezuinigingen vereist een tijdsinvestering en overleg met betrokken partijen. Ter illustratie zijn bij de gepresenteerde "knoppen" naast de optie om volledig te bezuinigen andere bezuinigingsopties toegevoegd. Deze opties zijn nog niet in detail uitgezocht en zijn dus slechts een indicatie.

Wij horen graag hoe de raad het vervolgproces wil vormgeven.

Aanvullende informatie

Naast de twee bijlagen die ter verduidelijking van de handout zijn toegevoegd is aan het einde van de avond ook nog even kort ingegaan op de "praatplaat Groeipijn" het rapport van de commissie van Ark over de jeugdzorgfinancien en een mogelijke compensatie voor de tekorten. De praatplaat en een tekst met toelichting (inclusief link naar het rapport) zijn als derde bijlage toegevoegd.

Presentatie

Klankbordavond Sociaal Domein

25 maart 2025

Welkom

Doel van de avond

- **Inzicht** in de wetten en taken die uitgevoerd worden in het sociaal domein
- **Knoppen** waaraan gedraaid kan worden
  - Beheersen
  - Bezuinigen
- **Richting**

Agenda

- Wetten, taken & knoppen
- Totaal kosten
- Kostenbeheersing algemeen en
  - Kijkje in de keuken Wmo
  - Beheersing kosten jeugd
- Mogelijkheden bezuinigingen
- Vervolgproces

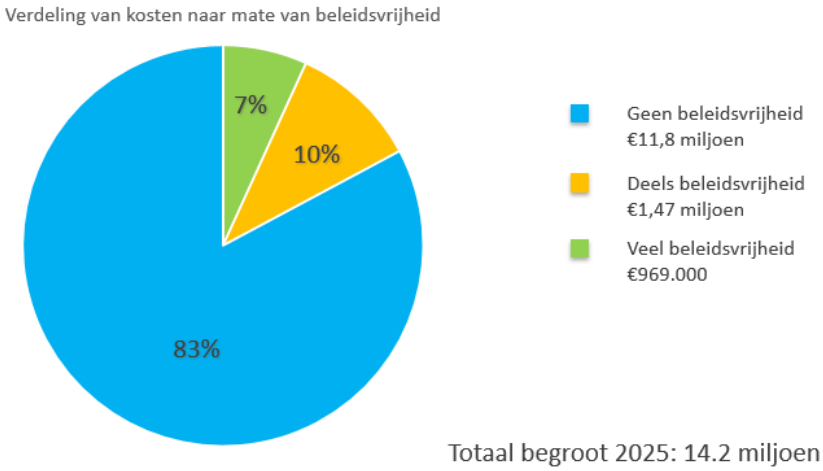
Wetten, taken & knoppen

- Taken zijn onderverdeeld in:
- Blauw = geen beleidsvrijheid. Bijvoorbeeld een open einderegeling of uitgaves vanuit een SPUK.
- Oranje = deels beleidsvrijheid. Bepaalde taken kunnen “iets minder”.
- Groen = veel beleidsvrijheid. Bijvoorbeeld een inspanningsverplichting.

SMW
JEUGD WET
HUIS AAN 'T WATER
JONGEREN-WERK
VOORLICHTING HALT
ONDERWIJS
SCHOOL ZWEMMEN
VLUCHTE-LINGEN WERK
WET INBURGE-RING
BIJZONDERE BIJSTAND
PARTICIPA-TIEWET
MINIMA BELEID
SUBSIDIES JEUGD & JONGEREN WERK
MUZIEK-SCHOOL
SUBSIDIES CULTUUR
MAATWERK JGZ
WET PUBLIEKE GEZONDHEID
GEMEENTE-WET
SOCIAAL CULTUREEL WERK
SUBSIDIES VOLKSFEESTEN
SPORT
STIMULERINGS BUDGET
DORPS-HUIZEN
BIBLIOTHEEK
WSOB
SUBSIDIES
SUBSIDIES OUDEREN
ONAFHANKE-LIJKE CLIËNT ONDER-STEUNI
WMO
MANTELZO-RG COMPLI-MENT
EENZAAM HEID

Het totaal

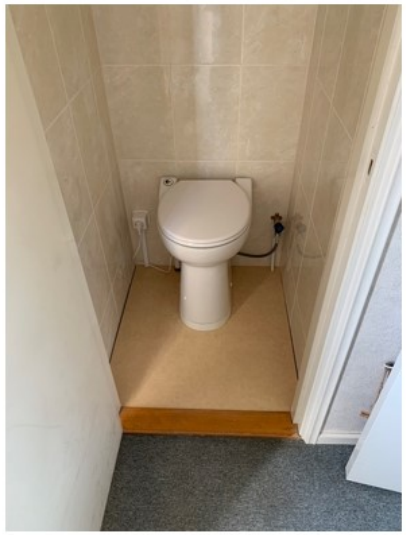

Totaal begroot 2025: 14.2 miljoen

Kostenbeheersing

- Algemene voorzieningen ipv maatwerkvoorzieningen
- Schaalgrootte bij inkoop
- Ambulant in plaats van verblijf
- Kostenbewustzijn bij consulenten

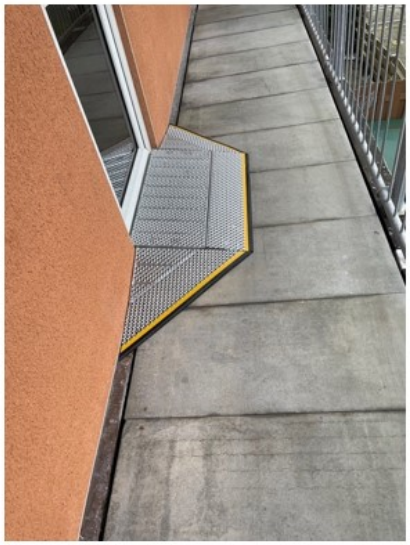
Kijkje in de keuken bij Wmo

Kijkje in de keuken bij Wmo

Beheersing Jeugdbudget

1. Extra regie op cliënten > € 50.000 per jaar

2. Zelf jeugdbescherming uitvoeren (in het kader van het toekomstscenario)

3. Samenwerking met huisartsen

De dagelijkse praktijk

Extra regie op cliënten > € 50.000 per jaar

Kwartaaloverzicht cliënten kosten hoger dan € 50.000 per jaar

- Standaard onderdeel casuïstiekbespreking. Controle door kwaliteitsmedewerker en gedragswetenschapper.
- Overleg met wethouder bij nieuwe client waarbij kosten > € 50.000 per jaar verwacht worden.

De dagelijkse praktijk

Beeld 2024

Kosten specialistische jeugdhulp € 6,4 miljoen

Aantal cliënten totaal ongeveer 280

Kosten cliënten > € 50.000 totaal € 3,4 miljoen

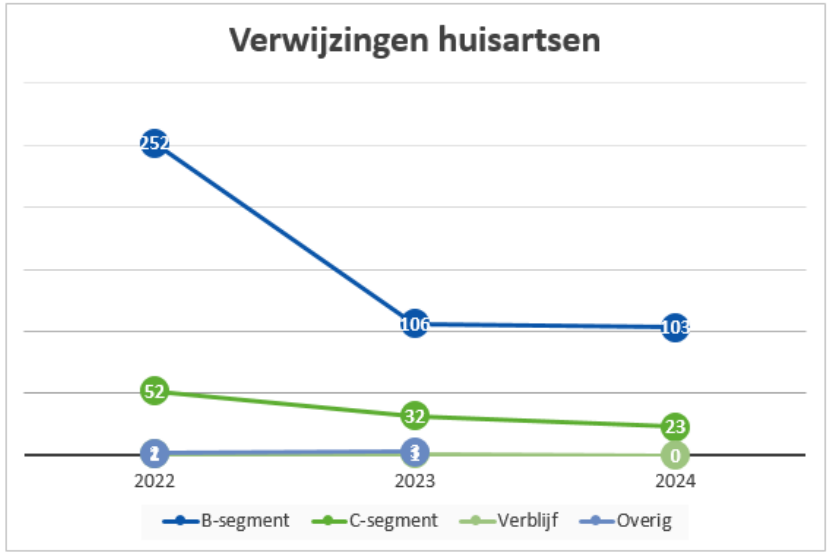
Aantal Cliënten > € 50.000: 27

Kosten	Aantal cliënten
€ 50.000 < € 100.000	15
€ 100.000 < € 200.000	7
€ 200.000 < € 600.000	4
> € 600.000	1

Kosten jeugdbescherming

Jaar	Kosten	Aantal gezinnen	Trajectprijs bij JBRA
2018	€ 281.135	25	€ 10.854
2019	€ 359.840	31	€ 11.458
2020	€ 360.204	33	€ 13.460
2021	€ 380.967	van 28 naar 20	€ 16.076
2022	€ 160.079	van 20 naar 11	€ 16.698
2023	€ 164.832	9	€ 18.000
2024	€ 142.439	8	€ 23.711
2025	€ 125.000	5	€ 24.408

Overleg met huisartsen

Overige maatregelen Jeugd

- Dashboard: makkelijker analyseren cijfers
- Preventie (buurtgezinnen/opvoedmodules)
- Jeugdzorgmedewerker in huisartsenpraktijk Marken

Mogelijkheden bezuinigingen (1/2)

1. Geen schoolzwemmen/Zwembad sluiten
   - ➢ Schoolzwemmen € 130.000
   - ➢ Zwembad sluiten € 100.000
2. Subsidies groen
   - ➢ Geen subsidies toekennen €219.500
     - Sport, cultuur, ouderenwerk, muziekschool, Halt, dorpsraden
3. Bolder en sociaal cultureel werk €286.000
4. Dorpshuizen
   - ➢ geen bijdrage huur & elektra € 83.000
5. Dorpshuisfonds € 50.000
6. Jongerenwerk € 150.000
7. Minimabeleid € 35.000
8. Actieprogramma Sport € 50.000
9. MOC Huis aan 't water € 4.000
10. Mantelzorgcompliment € 7.500
11. Preventie eenzaamheid € 7.800
12. Maatwerk JGZ €10.000

Gemeente Waterland

Mogelijkheden bezuinigingen (2/2)

1.	Bibliotheek	
	➢ Vestigingen sluiten en dienstverlening maximaal versoberen	€254.000
2.	Onafhankelijke cliëntondersteuning	
	➢ **Nieuwe aanbesteding**	**€ 40.000**
3.	Bijzondere Bijstand	€19.000
4.	Werkgeversubsidies	€30.000
5.	Oranje subsidies	
	➢ 5% minder	€40.000
6.	Schoolmaatschappelijk werk	€50.000
7.	Vluchtelingenwerk	€15.000

Hoe nu verder?

Wetten & taken

Binnen het sociaal domein worden verschillende wetten uitgevoerd. Hieronder vindt u de grootste of meest relevante wetten en taken. Het gaat hier om een globale weergave van de wettelijke taken. Bij iedere wet is een link toegevoegd die verwijst naar de volledige wettekst.

Wetten, taken & beleidsvrijheid

Wet	Taken	Beleidsvrijheid
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	Inwoners ondersteunen naar (meer) zelfredzaamheid doormiddel van het bieden van algemene voorzieningen en maatwerk.	
	Maatwerkvoorzieningen; - dagbesteding - Huishoudelijke hulp - Begeleiding - Beschermd verblijf - Beschermd thuis - Maatschappelijke opvang - Hulpmiddelen - Trapliften - Woningaanpassingen - respijtzorg	Geen keuze om wel of geen voorzieningen te verstrekken. Er is een leveringsverplichting.
	Algemene voorzieningen zoals: Boodschappendienst, ontmoetingsmoment/inloop voorzieningen, maatschappelijk werk.	Weinig beleidsvrijheid, sommige taken worden wel specifiek in de wet genoemd. De gemeente heeft veel algemene voorzieningen vorm gegeven middels subsidie. Deze kunnen niet zomaar stop gezet worden.
	Ondersteun en ontlast mantelzorgers	Weinig, de gemeente is verplicht om mantelzorgers te ondersteunen en indien nodig ontlasten. Hoe de gemeente daar

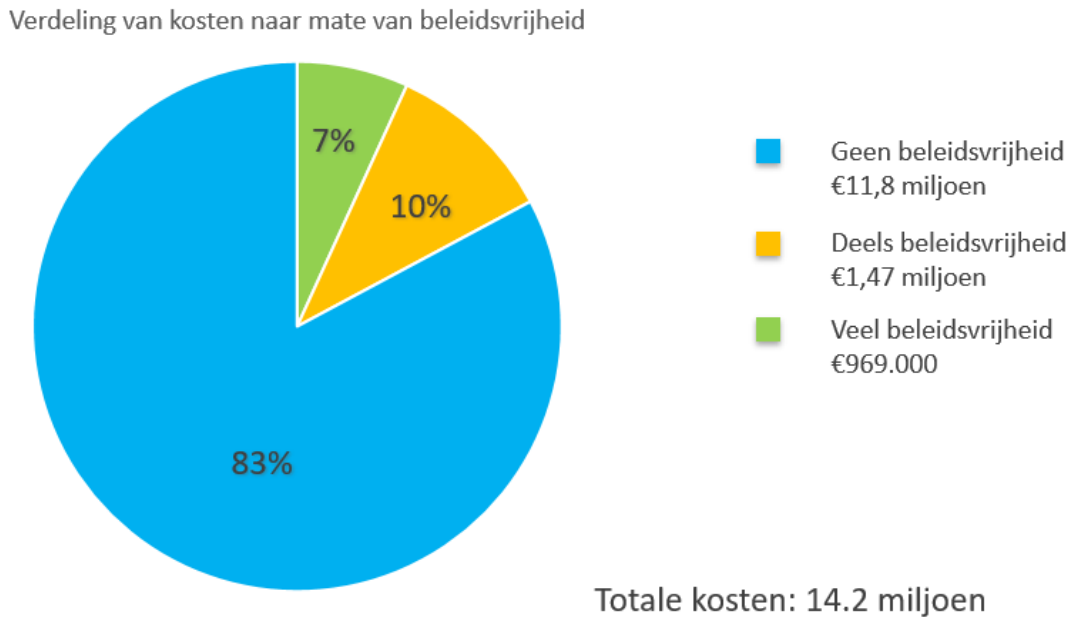
		invulling aan geeft heeft enige beleidsvrijheid.
	Het bieden van onafhankelijke clientondersteuning op alle levensgebieden	Weinig, de gemeente is verplicht om onafhankelijke cliëntondersteuning beschikbaar te stellen hoe de gemeente daar invulling aan geeft heeft enige beleidsvrijheid.
Jeugdwet	Zorg voor jeugdhulp	Geen, er is een verplichting om een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod aan jeugdhulp te bieden: leveringsverplichting.
	Regel jeugdbescherming en – reclassering in samenwerking met andere partijen	Geen.
	Neem preventieve maatregelen om te voorkomen dat problemen zich ontwikkelen of verergeren	Veel, preventieve inzet is een inspanningsverplichting.
Participatiewet	Begeleid mensen met een arbeidsbeperking of bijstandsuitkering naar werk	Weinig, er is een leveringsverplichting in begeleiding maar de precieze invulling is gemeenteafhankelijk.
	Verstrek bijstand aan mensen die tijdelijk niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien	Geen.
	Begeleid en activeer mensen in de bijstand om deel te nemen aan de arbeidsmarkt	Deels, minimaregelingen dragen bij aan activering maar zijn niet verplicht, begeleiding is verplicht.
Wet publieke gezondheid (Wpg)	Bestrijd infectieziekten en waarborg de volksgezondheid	Geen, deze taken moeten bij de GGD belegd worden die gekoppeld is aan de veiligheidsregio.
	Verzorg de publieke gezondheidszorg en preventie zoals voorlichting over gezond gedrag	Weinig, alleen voor preventie geldt dat het om een inspanningsverplichting gaat.
Wet openbare bibliotheekvoorzieningen	Verantwoordelijk voor het aanbieden (en financieren) van voldoende en volwaardige bibliotheekvoorzieningen die voor iedereen	Deels, verplichting om te voorzien in bibliotheekvoorzieningen maar de

	toegankelijk zijn.	precieze invulling is aan de gemeente.
Wet inburgering 2021	Begeleiding van inburgeringsplichtigen bij hun inburgering. Regierol bestaat tevens uit inkoop, monitoring, toezicht en evaluatie.	Weinig. Gemeente moet voorzien in aanbod. Hier zijn minimumeisen aan gesteld. Er is beleidsvrijheid om dit ruimer op te zetten. Financiering loopt middels een SPUK die terugbetaald moet worden als deze niet wordt besteed.
Gemeentewet	De Gemeentewet verplicht gemeenten om te zorgen voor het welzijn van hun inwoners. Dit welzijn wordt breed geïnterpreteerd en omvat ook culturele activiteiten en voorzieningen. Het is geen directe verplichting om te investeren in cultuur, maar wel om een leefomgeving te creëren die het welzijn bevordert, waar cultuur vaak een rol in speelt.	Veel.
Onderwijswetten **Wet op het Primair Onderwijs / Wet op het Voortgezet onderwijs / Wet op de expertisecentra / Leerplichtwet / Wet op het passend onderwijs**	Er zijn vijf relevante onderwijswetten: de **Leerplichtwet,** waarmee wij regelen dat alle kinderen verplicht naar school gaan van 5 tot 18 jaar. Daarnaast **Wet op het passend onderwijs**, die regelt dat alle kinderen een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Schoolbesturen en gemeenten werken samen om de zorg op school hierbij te laten aansluiten. Scholen hebben een eigen zorgstructuur. Onze schoolmaatschappelijk werkers sluiten hierbij aan. Dan drie vergelijkbare wetten: Wet op het primair onderwijs, wet op het voortgezet onderwijs en de wet op de expertisecentra. In de laatste drie zijn de verplichtingen rondom o.a. 1. Leerlingenvervoer. Dit is een open einde regeling en 2. onderwijshuisvesting (scholen en gymlokalen). Wij moeten 2 uur bewegingsonderwijs mogelijk maken. Deze wetten verplichten scholen om aandacht te besteden aan cultuuronderwijs. Gemeenten ondersteunen dit vaak door te investeren in culturele instellingen die cultuureducatie aanbieden, zoals muziek- en dansscholen, musea of kunstencentra. Dit is geen	Leerlingvervoer is een open einderegeling. Onderwijshuisvesting (scholen en lokalen) biedt weinig vrijheid ook het mogelijk maken van 2 uur bewegingsonderwijs is een bodem eis. Invulling bewegingsonderwijs heeft zekere beleidsvrijheid. Gymonderwijs is afdoende, schoolzwemmen hoeft niet

	directe wettelijke verplichting voor gemeenten, maar ze spelen wel een belangrijke faciliterende rol.

Het totaal

Onderstaande afbeelding geeft weer hoeveel van deze uitgaven direct gerelateerd zijn aan wettelijke taken waar zeer weinig tot geen beleidsvrijheid in is en ook aan welke uitgaves deels of juist veel beleidsvrijheid is. Deze berekening is gemaakt op de basis van de begroting 2025 afdeling Samenleving. Te vinden in Bijlage 1; Budgetoverzicht Samenleving.

De knoppen

Per “knop” wordt uitgelegd om welke dienst/activiteit dit gaat, waarom aan deze knop gedraaid kan worden en wat de maximale besparing kan zijn. Het is belangrijk om hierbij te realiseren dat de maximale besparing niet in één keer behaald kan worden door frictiekosten. Daarnaast gaat het hier altijd om een globale inschatting. Zonder uitvoerig contact met onze maatschappelijke partners is het niet mogelijk om dit goed in beeld te krijgen en dat zal in dit stadium mogelijk tot onrust leiden.

Oranje en groene delen van de uitgaven binnen het sociaal domein

Onderdeel	Taakveld in begroting	Beleidsvrijheid	Maximale besparing	Risico's
Schoolzwemmen	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Er is geen wettelijke verplichting.	€ 130.000	Schoolgaande kinderen krijgen geen schoolzwemmen meer aangeboden. Het zwembad krijgt een groter exploitatietekort waardoor het voortbestaan (verder) bedreigt wordt.
Subsidies groen (cultuur, volksfeesten, muziekschool, jeugd- en jongerenwerk, ouderenwerk, dorpsraden, HALT)	Cultuur, muziekschool: 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie Volksfeesten 3.4 Economische promotie HALT: 1.2 Openbare orde en veiligheid	Er is geen wettelijke verplichting.	Optie 1: alle groene subsidies stoppen: € 219.000	Sluiting en minder aanbod van culturele instellingen, Verlies van talent en culturele identiteit, minder toegankelijkheid en sociale samenhang, economische schade, verminderde samenwerking met onderwijs en vrijwillige inzet, minder aanbod muziekeducatie op school, ongelijkheid in toegang. Minder voorlichting op scholen van risico's van strafbaar gedrag,
			Optie 2: geen subsidies onder de € 5.000 verstrekken: € 70.000	Sluiting en minder aanbod van culturele instellingen, Verlies van talent en culturele identiteit, minder toegankelijkheid en sociale samenhang, economische schade, verminderde samenwerking met onderwijs en vrijwillige inzet Bedrag is inclusief de € 20.000 die jaarlijks beschikbaar wordt gesteld voor incidentele subsidies
Bolder - sociaal cultureel werk	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Er is geen wettelijke verplichting om sociaal cultureel werk aan te bieden.	€ 292.000	Bedrag in de presentatie € 286.000 was het bedrag van 2024. Geen sociaal cultureel werk meer beschikbaar.
Dorpshuizen		Er is geen wettelijke verplichting.	€ 83.000	Geen bijdrage in huur- en electra brengt de instandhouding van een groot deel van de dorpshuizen in gevaar.
Dorpshuisfonds			€ 50.000	Het extra bedrag dat is bijgeraamd voor het dorpshuizenfonds. Zonder dit bedrag kan er geen eerlijke herverdeling worden opgezet.
Jongerenwerk	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Preventieve inzet heeft een inspanningsverplichting.	€ 150.000	Het inperken of stoppen van jongerenwerk maakt onder andere dat kwetsbare jongeren geen ondersteuning meer krijgen in het voorveld, minder voorlichting op scholen wordt gegeven en overlast zal toenemen.
Gemeentelijk minimabeleid	6.3 Inkomensregelingen	Er is geen wettelijke verplichting.	€ 45.000,-	Het Jeugdfonds Sport & Cultuur, Meedoen-budget Volwassenen en de Computerregeling, en de daarbij behorende activatie, vervallen.
Sport	5.1 Sportbeleid en activering	Er is geen wettelijke verplichting.	€ 50.000	Bezuinigingen op sportbeleid hebben verstrekkende gevolgen voor de gezondheid, sociale samenhang en maatschappelijke stabiliteit in Waterland. Ze brengen het risico met zich mee dat de gemeente niet voldoet aan wettelijke verplichtingen vanuit de Wet publieke gezondheid, Wmo, Jeugdwet, het VN-verdrag Handicap en het Gezond en Actief Leven Akkoord. Daarnaast kunnen financiële tekorten door het verlies van SPUK-middelen en hogere zorgkosten de gemeentelijke begroting onder druk zetten. Afname van sportaanbod vergroot gezondheidsverschillen, ondermijnt sociale cohesie en verhoogt het risico op maatschappelijke spanningen.
MOC Huis aan 't water	6.1 Samenkracht en	Preventieve inzet is een	€ 4.000	MOC Huis aan t Water is het regionale expertisecentrum voor mensen met de diagnose kanker.

	burgerparticipatie	inspanningsverplichting.		Kinderen met ouders met kanker (en dus in een kwetsbare situatie) krijgen ondersteuning middels bijvoorbeeld lotgenoten contact.
Mantelzorg compliment		Er is geen wettelijke verplichting	€ 7.500	De bon die mantelzorgers nu jaarlijks ontvangen komt te vervallen.
Sociale activiteiten om eenzaamheid te voorkomen		Er is geen wettelijke verplichting	€ 7.800	Er zijn minder sociale activiteiten rondom de week tegen de eenzaamheid. Ook activiteiten in de kleine kernen verdwijnen.
Maatwerk JGZ		Er is geen wettelijke verplichting	€ 10.000	Er is minder logopedische advisering voor jonge kinderen vast dreigen te lopen in hun (sociaal emotionele) ontwikkeling door een vermoedelijke spraak-taal achterstand. En geen flexbudget waarmee flexibele inzet wordt gerealiseerd voor jonge gezinnen zoals video home-training.

Bibliotheek	5.6 Media	Er is een verplichting om een volwaardige bibliotheek te hebben.	Optie 1: Alle vestigingen sluiten en dienstverlening versoberen: € 254.000	Met het ingaan van de wettelijke zorgplicht bibliotheken is een normenkader opgesteld door de VNG en de VOB (Vereniging Openbare Bibliotheken). Dit normenkader geeft aan wat het aanbieden van voldoende en volwaardige bibliotheken inhoudt. Echter, gezien het Rijk beperkte middelen beschikbaar heeft gesteld voor het uitvoeren van de zorgplicht, kan er alleen op dat deel van de middelen gehandhaafd worden. Dat is in Waterland € 100.000 euro. Technisch gezien zijn gemeenten dus niet verplicht zich te houden aan het normenkader. Bij een bezuiniging van € 254.000 euro zullen alle bibliotheekvestigingen sluiten. Er kan dan wel een servicepunt gerealiseerd worden waar mensen boeken af kunnen halen, of een bibliobus die af en toe langskomt. Daarmee komt een belangrijk deel van de maatschappelijke functie van de bibliotheek te vervallen, omdat er geen plek meer is voor ontmoeting en activiteiten. Het deel van de activiteiten wat nu vanuit regionale middelen wordt bekostigd (NL-plein) zou wellicht nog op een ander plek kunnen worden uitgevoerd.
			Optie 2: Alleen de vestiging in Monnickendam openhouden € 80.000	Volgens het opgestelde normenkader moet Waterland 1 bibliotheekvestiging hebben. Deze optie is een bezuiniging met inachtneming van de zorgplicht. Door het sluiten van meerdere vestigingen moeten inwoners van bepaalde kernen verder reizen of zijn niet meer in staat om naar de bibliotheek te gaan. Binnen deze optie kan er naar alternatieven gekeken worden waar een deel van de collectie in bijvoorbeeld scholen of buurthuizen aangeboden wordt.
			Optie 3: 3 vestigingen sluiten en de vestiging in Monnickendam in de Bolder huisvesten € 130.000	Door de bibliotheek in de Bolder te vestigen wordt er bespaard op huisvestingskosten. Dit betekent wel dat de collectie aanzienlijk minder zal worden door de beperkte ruimte. Ook zal het een impact hebben op het gebruik van de ontmoetingsruimte in de Bolder.
Onafhankelijke cliëntondersteuning		Het bieden van onafhankelijke clientondersteuning is een wettelijke verplichting hoe de gemeente dit vormgeeft is beleidsvrijheid	€ 40.000	Door de ingekochte dienst in het inkoopdocument scherper te formuleren kan bespaard worden op de inzet en het uurtarief. Dit heeft geen direct negatieve gevolgen voor cliënten/inwoners. De totale besparing is afhankelijk van het gebruik.
Bijzondere Bijstand	6.3 Inkomensregelingen	Het toekennen van Bijzondere Bijstand is een wettelijke verplichting. Richtprijzen	€ 19.000	Bedrag is een streefpercentage en potentiële taakstelling. Minima krijgen minder/onvoldoende middelen voor noodzakelijke uitgaven zoals de inrichting van een huis. Tijdens de klankbordavond is afgesproken dat onderzocht wordt of de doelgroep verkleind kan

		zijn niet determinerend en ook niet wettelijk vastgesteld.		worden, specifiek door het inperken van de bijzondere bijstand naar enkel inwoners levende op het bestaansminimum met een wettelijk recht op bijzondere bijstand. Bij mensen tussen de 100 en 120% van het bestaansminimum wordt nu bijzondere bijstand toegekend, een draagkrachtberekening (mindering) in acht nemend. Dit is een bedrag tussen €10.000,- en €15.000,- per jaar in totaal. Dit bedrag betreft hoofdzakelijk bewindvoeringskosten en voorkomt een groter uitgave via schuldsaneringstrajecten (Wgs, blauwe knop). Andere kosten bij deze groep zijn marginaal.
Werkgeverssubsidies Re-integratieverordening	6.4 WSW en beschut werk	Dit is een wettelijke verplichting (beschut werk), vastgelegd in de Re-integratieverordening Participatiewet Zaanstreek-Waterland.	€ 30.000	Deze subsidies zijn nu georganiseerd via de Re-integratieverordening Participatiewet Zaanstreek-Waterland en zijn regionaal vastgesteld. Kosten van het voeren afwijkend beleid naar verwachting groter dan huidige totaalkosten (hier aangegeven).
Oranje subsidies (ouderenzorg, maatschappelijk werk)			Optie 1: 5% korten op subsidiebedrag: € 40.000	
Schoolmaatschappelijk werk	6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen jeugd	Preventieve inzet heeft een inspanningsverplichting. Er zijn wel regionale afspraken over minimale inzet.	€ 50.000	Beginnende problematiek bij leerlingen op kind-niveau of op klas-niveau wordt niet opgelost waardoor problemen verergeren, mogelijk schooluitval en uiteindelijk specialistische jeugdhulp nodig is.
Vluchtelingenwerk, niet-wettelijke taken	6.4 WSW en beschut werk	Een deel van de dienstverlening van VluchtelingenWerk is geen wettelijke taak.	€15.000	Vluchtelingenwerk biedt dienstverlening waar een klein deel niet onder een wettelijke taak valt. Denk hierbij aan juridische ondersteuning en het organiseren van participatie activiteiten. Beide spelen een belangrijke rol bij de ondersteuning van statushouders in hun integratieproces. Het wegvallen van deze dienstverlening veroorzaakt onzekerheid en onrust, wat het voor mensen moeilijk maakt om zich op hun integratie en toekomst te richten. Tevens de kans groot dat als er op juridische ondersteuning bezuinigd wordt deze vragen/problematiek uiteindelijk bij andere maatschappelijke partijen terecht komt. Partijen die veel minder expertise hebben op dit gebied en deze mensen dus ook minder efficiënt kunnen helpen.

Re-integratie-instrumenten Participatiewet	6.5 Arbeidsparticipatie	Het begeleiden van mensen naar werk is een wettelijke verplichting. Er is beperkte ruimte als het gaat om het aanbieden van begeleiding.	€ 74.000	Verminderde uitstroom uit de Participatiewet/Bijstand. Een aanzienlijk gedeelte van de uitstroom wordt hiermee gefaciliteerd.

Bijlage 1; Budgetoverzicht Samenleving

Zoals afgesproken tijdens de klankbordavond treft u in de bijlage het excelbestand met het budgetoverzicht 2025 van Samenleving, gearceerd met blauw, oranje of groen naar gelang de mate van beleidsvrijheid.
Het is belangrijk daarbij het volgende in acht te nemen:

- De gearceerde budgetten bevatten meerdere uitgaves. Dit betekent dat we in sommige gevallen uit een “oranje” budget een groene knop hebben uitgelicht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het mantelzorgcompliment.
- Niet alle budgetten liggen volledig bij het sociaal domein. Denk hierbij aan het zwembad, waarbij de exploitatie van het zwembad niet onder sociaal domein valt.
- Er zijn ook bezuinigingsopties die deels elkaar overlappen. Denk hierbij aan afschaffen sociaal cultureel werk of korten op vluchtelingenwerk in combinatie met 5% korten van grote subsidies.

Bijlage 2; Paragraaf I begroting 2025

Op grond van de Algemene subsidieverordening Waterland in samenhang met de Algemene wet bestuursrecht stelt de gemeenteraad jaarlijks de subsidieplafonds en subsidiebegrotingsposten vast voor een aantal welzijnsterreinen. Voor de welzijnssubsidies wordt een onderscheid gemaakt tussen periodieke en eenmalige subsidies. In onderstaand overzicht worden de subsidieplafonds en begrotingsposten voor welzijnssubsidies gepresenteerd.

Categorie	Subsidie verleend in 2024	Subsidie gevraagd voor 2025	Maximaal subsidiebedrag voor 2025
Amateuristische kunstbeoefening	**14.400,00**	**13.300,00**	**12.900,00**
- Ilpendams fanfare	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Christelijke Muziekvereniging Juliana	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Muziekvereniging Olympia/Con Brio	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Fanfarecorps Zuiderwoude	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Toneelvereniging de Brug	750,00	750,00	750,00
- Toneelvereniging IOS	550,00	550,00	550,00
- Christelijk gemengd koor Marcantat	0,00	0,00	0,00
- Gemengd Koor Broek in Waterland	550,00	750,00	550,00
- Cantorij Grote Kerk	1.500,00	0,00	0,00
- Gemengd koor Instemming	550,00	750,00	550,00
- Marker mannenkoor	500,00	500,00	500,00
Kunstzinnige vorming	**130.340,00**	**147.258,74**	**132.532,00**
- SOAM	8.540,00	8.052,00	8.052,00
- Stichting Muziekschool Waterland	121.800,00	139.206,74	124.480,00
Sport	**96.120,00**	**104.440,00**	**98.235,00**
- Zwemvereniging Waterland	11.275,00	13.789,00	11.523,00
- Sportservice Noord-Holland (Sportakkoord)	10.761,00	10.761,00	10.998,00
- Sportservice Noord-Holland (Brede Regeling Combinatiefunctionaris)	74.084,00	79.890,00	75.714,00
Cultuurhistorische waarden	**800,00**	**1.850,00**	**1.800,00**
- Stichting Museum de Speeltoren	0,00	1.050,00	1.000,00
- Vereniging Historisch Eiland Marken	300,00	300,00	300,00
- Vereniging Oud Monnickendam/archeologische werkgroep	500,00	500,00	500,00
Volkscultuur	**2.050,00**	**2.950,00**	**2.800,00**
- Chr.Oranjever. Nederland en Oranje Marken	0,00	0,00	0,00
- Stichting voor Volksvermaak Ilpendam	300,00	350,00	300,00
- Herdenkingscomité Monnickendam	400,00	450,00	400,00
- Sint Nicolaas Comité Monnickendam	1.000,00	1.000,00	1.000,00
- Sinterklaasintocht Uitdam	0,00	800,00	750,00
- Stichting Oranjecomité/Oranjevereniging Katwoude	350,00	350,00	350,00
Sociaal cultureel werk	**286.525,00**	**368.078,00**	**292.829,00**
- De Bolder sociaal cultureel werk en vrijwilligersondersteuning	286.525,00	368.078,00	292.829,00
Jeugd- en jongerenwerk	**1.600,00**	**6.700,00**	**3.550,00**
- Hervormd Gereformeerd Jeugdwerk	550,00	500,00	500,00
- Stichting Marker Jongeren	500,00	500,00	500,00
- Vereniging Scoutinggroep Waterland	550,00	1.000,00	550,00
- Epic Youth	0,00	4.700,00	2.000,00
Halt	**8.780,00**	**11.368,00**	**8.973,00**
- Halt	8.780,00	11.368,00	8.973,00
Club- en buurthuiswerk	**0,00**	**500,00**	**500,00**
- Stichting club- en buurthuiswerk Ilpendam	0,00	500,00	500,00

Categorie	Subsidie verleend in 2024	Subsidie gevraagd voor 2025	Maximaal subsidiebedrag voor 2025
Overige sociaal culturele activiteiten	**11.850,00**	**14.598,00**	**7.850,00**
- Stichting Bach in Monnickendam	0,00	0,00	0,00
- Damesclub Katwoude	350,00	350,00	350,00
- Stichting Uit de kunst Monnickendam	2.000,00	4.748,00	2.000,00
- Stichting Cultuur Nacht Waterland	0,00	0,00	0,00
- Stichting Big Band Monnickendam Notorious Monks	1.000,00	1.500,00	1.000,00
- Stichting Monnickendammer Visdagen	2.000,00	2.000,00	2.000,00
- Stichting Waterlandse Theaterprojecten Neeltje Pater	0,00	0,00	0,00
- Stichting Tuintonen	500,00	500,00	500,00
- Catharinastichting	1.000,00	1.500,00	1.000,00
- Stichting Broeker Kerk	0,00	4.000,00	1.000,00
- Wapen van Ilpendam	5.000,00	0,00	0,00
Peuteropvang	**65.000,00**	**0,00**	**66.500,00**
- Tinteltuin	8.000,00	n.v.t	8.000,00
- Sportify Kids (Peuterspeelzaal Marken en Stichting Co Nijntje)	27.000,00	n.v.t	25.000,00
- SKW	30.000,00	n.v.t	31.000,00
- Kindcentrum Wijs	0,00	n.v.t	2.500,00
Ouderenzorg	**135.240,00**	**213.650,00**	**139.396,00**
a. Coördinerend ouderenwerk	**13.400,00**	**15.400,00**	**14.900,00**
- St. Gecoördineerd Ouderenwerk 55+ Ilpendam	4.500,00	5.000,00	4.500,00
- St. Gecoördineerd Ouderenwerk Monnickendam	5.000,00	5.000,00	5.000,00
- St. Dienstverlening Ouderen Broek in Waterland	3.500,00	3.500,00	3.500,00
- St. Welzijn Ouderen Marken	0,00	0,00	0,00
- St. Samenwerkingsverband Welzijn Ouderen Waterland	0,00	1.500,00	1.500,00
- Vereniging Vervoer van Ouderen	400,00	400,00	400,00
b. Stichting WonenPlus Noord-Holland	**120.740,00**	**196.950,00**	**123.396,00**
- St. WonenPlus Noord-Holland (incl. mantelzorgondersteuning)	120.740,00	196.950,00	123.396,00
c. Recreatief ouderenwerk	**1.100,00**	**1.300,00**	**1.100,00**
- Gymnastiekvereniging Ilpenstein	550,00	750,00	550,00
- Ouderensoos Broek in Waterland	550,00	550,00	550,00
Maatschappelijk werk	**150.013,00**	**173.538,00**	**155.710,00**
a. Maatschappelijke dienstverlening	**40.383,00**	**45.373,00**	**43.668,00**
- E.H.B.O.-afdeling Ilpendam	300,00	300,00	300,00
- Stichting Slachtofferhulp Nederland	5.000,00	6.815,00	5.110,00
- St. Waterlandse Uitdaging	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Stichting AED Marken-Uitdam	2.000,00	2.000,00	2.000,00
- Stichting 6 minuten Waterland	6.930,00	6.930,00	6.930,00
- Discriminatie.nl Zaanstreek-Waterland	23.653,00	26.828,00	26.828,00
b. Algemeen Maatschappelijk Werk	**109.630,00**	**128.165,00**	**112.042,00**
- SMD Algemeen maatschappelijk werk	109.630,00	128.165,00	112.042,00

Categorie	Subsidie verleend in 2024	Subsidie gevraagd voor 2025	Maximaal subsidiebedrag voor 2025
Vluchtelingenwerk	**80.865,00**	**114.223,00**	**82.644,00**
- Stichting Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	80.865,00	114.223,00	82.644,00
Welzijnsbeleid	**24.400,00**	**24.400,00**	**24.400,00**
Stimuleringssubsidies	**20.000,00**	**20.000,00**	**20.000,00**
Subsidies dorpsraden	**4.400,00**	**4.400,00**	**4.400,00**
- Stichting Stadsraad Monnickendam	550,00	550,00	550,00
- Stichting Polderraad Katwoude	550,00	550,00	550,00
- Stichting Dorpsraad Zuiderwoude	550,00	550,00	550,00
- Stichting Eilandraad Marken	550,00	550,00	550,00
- Stichting Dorpsraad Ilpendam	550,00	550,00	550,00
- Dorpsraad Broek in Waterland	550,00	550,00	550,00
- Dorpsraad Uitdam	550,00	550,00	550,00
- Vereniging Dorpsgemeenschap Watergang	550,00	550,00	550,00
Overig	**51.745,00**	**65.480,00**	**52.213,00**
- Stichting Promotie Waterland	21.265,00	35.000,00	21.733,00
- Re-integratiesubsidies	30.480,00	30.480,00	30.480,00
Totaal bedrag	**1.059.728,00**	**1.296.301,74**	**1.082.832,00**

Bijlage 3; Praatplaat Groeipijn

Op de klankbordavond is voorgaande praatplaat besproken. Hier is de volgende informatie bij gegeven.
De praatplaat is gebaseerd op het rapport Groeipijn van de commissie van Ark. De commissie heeft een rapport opgesteld aan de hand van de voortgang van de Hervormingsagenda (2023 - 2028). Opgesteld door de vijfhoek (Rijk, gemeenten. Professionals, aanbieders en ervaringsdeskundige gezinnen), heeft de Hervormingsagenda als doel om te komen tot een houdbaar stelsel met kinderen die weerbaar opgroeien en passende en beschikbare zorg voor de meest kwetsbare kinderen.
De commissie van Ark heeft onderzoek gedaan in hoeverre het lukt om de gestelde doelen uit de hervormingsagenda te behalen. Hieronder een weergave van de belangrijkste conclusies & adviezen:

Conclusies

- Het is onduidelijk waarom er verschil is in het jeugdzorgbudget per gemeente.
- Er is een grote disbalans in het hulpaanbod. Er is veel licht hulpaanbod maar heel weinig aanbod zware hulpverlening.
- Alle betrokken partijen van de vijfhoek zetten zich volop in om verandering teweeg te brengen.
- Er wordt te weinig gesproken over het verwachtte gebrek aan professionals in de toekomst. Met in 2034 een verwachtte 5500 professionals te kort zou er meer gepraat moeten worden over het anders vormgeven van het jeugdhulpstelsel in plaats van over wie verantwoordelijk is voor de financiering ervan.
- Het lokale team is het kloppende hart van de beoogde verandering. Zij kunnen de verandering bewerkstelligen waar de hervormingsagenda over spreekt.

Adviezen:

- De basis is een goede lokale ondersteuningsstructuur. Hier valt ook het medische domein onder.
- Er is meer focus nodig op meetbare resultaten & data.
- Vergeet het grote plaatje niet. Jeugdzorg = aanpalend aan andere domeinen (Wmo, participatie etc.) en niet andersom.
- Verbind het lokale team met de proeftuin Toekomstscenario.
- Het idee dat het inperken van de reikwijdte van de jeugdwet een bezuiniging oplevert is wensdenken.
- Gemeenten & rijk moeten de opgelopen tekorten uit 2023 en 2024 (1,5 miljard) samen dragen.
- Voer de geplande bezuinigingen voor 2026 niet door.

To do:

- Reactie Rijk 11 maart 2025 (*NB: dit is inmiddels achterhaald; het rijk heeft de reactie uitgesteld naar half april. De VNG heeft aangekondigd juridische stappen te ondernemen als het Rijk haar reactie nog verder uitstelt*).
- De vijfhoek maakt een routekaart hoe te komen tot de gewenste verandering in de zomer van 2025.
- Een nieuw advies van de deskundigencommissie wordt in 2028 opgeleverd.